

Ügyvivőváltás Bécsben

Szépfolusi István (az átadó)

Övezzé Bécsben Sütő Andrást ma is nagyrabecsülés, tisztelet és szeretet!

„Fogjunk össze, barátaim, vessünk véget minden gyűlölködésnek, hogy jobb életünk legyen Erdélyben” – írta 1945-ben Kolozsvárott az az V. osztályos, nagyenyedi református kollégista egy román diáktársának, akinek később szemet kellett áldoznia szóért. Kizárólag azért, mert – az egyetemes humánus jegyében és nevében – fellépett a „szemet szemért” ellen.

Amikor ma Sütő Andrást újabb bécsi magyar szerzői estjén köszöntöm, lehetetlen nem foglalkoznom néhány ausztriai magyar közösségi gondunkkal.

Drága András!

Nézd el ezt nekem, igaz, nem először történik meg velünk. Két évvel ezelőtt, a Nemzetközi P. E. N. Club 56., Bécsben megrendezett világgkongresszusa alkalmából tartott magyar gálaesten, éppen ezen a helyen kaptam megbízást a jelen lévő magyar íróktól és a nagyközönségtől, hogy forduljak Hozzád nyílt levéllel. Kerestem a témát, végül is a budapesti Nemzeti Színház 1993. januári, a Magyar Kultúra Napja alkalmából Bécsben, a Collegium Hungaricumban megtartott „Ádvent a Hargitán” kamarszínházi változatának előadása szolgáltatta az alkalmat. De akkor is inkább az ausztriai idegenellenességgel és a magyarországi szélsőségekkel kellett foglalkoznom, ellenükben kellett szót emelnem. S ma sincs ez másként: Téged köszöntve, ismét csupán magunkkal foglalkozom, de a mai rendezvényünkkel megválok a Bornemisza Péter Társaság ügyvivői munkakörétől, s van néhány útravaló szavam.

Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim!

Engedjék meg tehát, hogy ezzel kapcsolatban csupán három megállapítást tegyek.

1. (*Bornemisza Péter Társaság és az ausztriai magyar népcsoporttanács.*) Osztrák kormányunk tavaly nyáron az ausztriai magyar népcsoporttanácsot kiterjesztette Bécsre. Következésképpen művelődési intézményünk, a Bornemisza Péter Társaság munkájának elismeréseként remélhetőleg a megígért ígéretek megvalósulnak. Ez számunkra azt jelenti, hogy Ausztriában magyar népcsoportmunkát lehet a kultúra legmagasabb szintjén is végezni. Mi a magunk számára ezt így pontosítjuk: csak így lehet, nekünk csak így szabad!

2. (*Bornemisza Péter Társaság és az ausztriai magyar közösségek.*) Meggyőződésem, hogy a különböző árnyalatú ausztriai magyar közösségi csoportosulásoknak – elsősorban a múltban, de a jelenben is – megvolt és meg is van a maguk létjogosultsága és szerepe. Amikor mi úgy látjuk, hogy pluralista társadalmunkban minden, nem szélsőséges csoportosulás a jogszerűsége túlmenően szükséges, a magunk számára az egyetemes magyarság szolgálatát – és továbbra sem annak képviselését! – nem tudjuk, ahogyan a múltban sem tudtuk, egyletekben, avagy egyesületközi munkaközösségekben elképzelni. A magunk számára ezt így fogalmaztuk meg egy esztendővel ezelőtt: keresnünk kell azt, ami nemzeti, nem csak azt, ami egyleti, építenünk kell azt, ami közös, nem csak azt, ami önös, látnunk kell azt, ami országos, nem csak azt, ami tartományi vagy helyi. A Bornemisza Péter Társaság ezért nem „klub”, nálunk nincsen lehetőség „belépésre”, de korlátlan lehetőség van a segítőkészség felajánlására, a javaslatételre, az együttműködésre!

2. 1. (*A Bornemisza Péter Társaság ausztriai magyar irodalmi kör.*) A Bornemisza Péter Társaság ügyvivői munkakörét átadva megállapítom: egyetlen ausztriai magyar csoportosulással nincsenek rendezetlen ügyeink, sőt – meggyőződésem szerint – nem is lehetnek. Ausztriai magyar pluralizmusunk következtében – Illyés Gyula majdnem napra harminc évvel ezelőtti biztatásától vezéreltetve – a Bornemisza Péter Társaság ausztriai magyar irodalmi kör. Mégpedig az irodalmi élet mindenkori teljes spektrumában. Nem jelenti ez természetesen azt, hogy az ausztriai magyar nemzetiség- vagy népcsoport-politikán „kívül” állunk, de ennek a feladatnak az ellátása primér módon – meggyőződésünk szerint – nem a mi feladatunk. Ezért, ellentétek nemcsak hogy nincsenek, de munkánkkal kapcsolatban nem is lehetnek.

Drága András!

Látod, már megint ügybe tettem, de ha már jelen vagy, ha már a Nemzeti Színházból itt vagytok – ti, az erősek, akiknek szavát mi csak reszponzoriumként ismétélhetjük, avagy felerősíthetjük, jó volt ezt elmondani, hogy Tőled, Tőletek ismét biztató szót, segítséget kaphassunk. Ezt az üzenetet szeretnénk viszont a jövőben határozatosan továbbadni, amikor a Bornemisza Péter Társaság tevékenységét ismét kiterjesztjük országunk tartományi székhelyeire és a nagyobb számban magyarok lakta településekre. E gondolatok jegyében, a szó szoros értelmében harmadszázados munkás korszak után, kérem művelődési intézményünk albizottságát, hogy a Bornemisza Péter Társaság kulturális munkájának, tevékenységének további biztosítására az ügyvivői munkakört, a stafétabotot tőlem ezen az esten vegye át.

A műsorismertetőn közölték a jövő évi előadók névsorát – időrendben: Tornai József (Budapest), Horváth Andor (Kolozsvár), Csiki László, A hely szelleme c. színművének ősbemutatója a Nemzeti Színház előadásában, Jozé Hradil (Muraszombat) műfordító, Balla D. Károly (Ungvár), Molnár József (München), Konrád György (Budapest), Grendel Lajos (Pozsony), Mészöly Miklós (Budapest). A 35 éves jubileum alkalmából, 1995 tavaszán a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Magyar Társulata Bécsben első ízben bemutatja Bornemisza Péter Magyar Elektráját.

Kászoni Zoltán (az átvevő)

Drága Sütő András! Kedves budapesti vendégeink! Hölgyeim és Uraim!

A hála szavával kell kezdenem. Köszönet Sütő Andrásnak azért, hogy 1993 adventjén eljött közénk, hogy megajándékozzon ezzel a két felejthetetlen esttel.

Olyan élmény volt ez, melynek emléke eltörölhetetlenül megmarad bennünk, Bódi Máriákban, kiket a sors szülőföldünkől ily messzire vetett, s itt neveljük szüleink unokáit.

A sors keze? Vajon nem inkább a létfenntartás ösztöne volt az, amely idekergett az alantas ösztönöket működtető gépezetből? Vagy tényleg az űzött volna el bennünket ide, hogy túl gyávák voltunk az otthonmaradáshoz, s eléggé bátrak ahhoz, hogy az emigráció kalandját válasszuk? Ki tudja erre az igaz választ?

Ha visszatekintünk történelmünkre, láthatjuk, valahányszor ösztönszerű önös érdekek ütköztek bennünk etikai elvekkkel, mi, magyarok, mindig az utóbbiak javára döntöttünk. De vajon valóban erkölcsösebb-e az erkölcsösség mellett törni lándzsát akkor, amikor a tét sajátmagunk s gyermekeink pusztá léte, jövője? S vajon igazság tétetik-e annak, akit erkölcsi tartása önnön léte feladására bír?

Mondják, több igazság van. Isten tudja az igazat, a valót. Mi csak kutathatjuk azt, de kutatnunk – főképp a művészet eszközeivel – nemcsak szabad, hanem szükséges is. Amiért ezt tette s teszi ma is, köszönet érte Sütő Andrásnak.

A Bornemisza Péter Társaságnak, mint az Ausztriai Magyar Lelkigondozó Szolgálat művelődési intézményének, az a dolga, hogy szellemi műhelyként segítse az ausztriai magyar közösséget, bennünket, mindannyiunkat, akik közül sokan kisebbségi sorsot újabb kisebbségi sorsra váltottunk, hogy megőrizzük azt, amit megőrizni ide menekültünk. Egyedüli célunk s létjogosultságunk lévén jelmondatunk nem lehet más, mint az, hogy közösen a közösségért, közösen a közös célért. Jelszavunk nem lehet más, mint ez: együttműködés. Együtt másokért, együtt mindannyiunkért.

Az utóbbi két est során szerzett felejthetetlen élményeink, s a Bornemisza Péter Társaság immár több mint három évtizedes múltjában sorakozó többi rendezvény átütő sikere azt bizonyítja, hogy a társaság eleddig nagyszerűen végezte munkáját, szolgálta a célt. Ezt pedig mindenekelőtt létrehozójának, szellemi mentorának, irányadójának, úgy is mondhatnók, a társaság lelkének, Szépfalusi Istvánnak köszönhetjük.

Most, amikor ő a stafétabot átadásáról beszél, s munkacsoportokat alakít a feladatok jövőbeni ellátása végett, egyre égetőbben merül föl bennünk a kérdés: vajon ugyanolyan sikerrel tudjuk-e majd ellátni ezt a nagy és fontos feladatot, mint ő? Válaszom erre: bizonyára sikerülni fog, ha ugyanolyan odaadással, valódi célunkat soha szem elől tévesztve munkálkodunk közös ügyünkért.

István; nekünk, az albizottságoknak nyújtottad a stafétabotot, s mi fogjuk azt. De azért – Sütő Andrással egyetemben – kérünk: még ne ereszd el!

